

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Cornelii Hazart Societatis Iesv Theologi Discursus Morales In Selectiora Loca Genesis, Exodi, Levitici, Numerorum

Hazart, Cornelius

Antverpiæ, 1688

Discursus XIV. Rex Pharaon duo somnia videt, convocat augures suos, sed nullus potest illa interpretari præter Ioseph.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52700](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52700)

ra? Vade ad aulam *Pharaonis*, isthic invenies pincernam inebriatum non à vino quod hauserat, sed quod propinaverat regi, ideoque immemorem beneficii quod illi *Ioseph* præstiterat, sic nos Deo mentimur, sicut ille *Iosepho* imposuit.

Qui vero verè justus est ac timens Deum, numquam dicit satis est, sed non contentus principiis, semper se ad ulteriora extendit. Propterea puto Scripturam non semel laudare justos magis propter virtutes futuras, quam eas quas de facto habent. Sic ait *David* *Psal.* 1. *Iustus*, inquit, *erit quasi lignum quod plantatum est secus decursus aquarum: Quod fructum suum dabit in tempore suo, & folium ejus non defluet.* Audin? omnia pro futuro: *erit quasi arbor, dabit fructum, folium non defluet*: Justus numquam est sine fructibus, quare ergo commendat fructus futuros, & non præsentis? quia Deus magis oblectatur perseverantiâ in fructibus bonorum operum proferendis, quam in fructibus jam maturis, hi enim frustra sunt, si nulli alii deinceps sequuntur.

Similiter ait *David* *Psal.* 91. *Iustus ut palma florebit, sicut cedrus Libani multiplicabitur, in atriis domus Dei nostri florebit, adhuc multiplicabitur in senecta uberi.*

Si justus jam est quare non dicit *David* quod jam floreat ut palma, sed florebit? procul dubio floret, nam si non floreret, non esset justus, verum gratius est quod præsciatur flores editurum, quam quod de facto flores proferat: Et quamvis gratus est fervor in juventute, gratior tamen est quod adhuc fructus proferat in senectute. Omnia denique *Christus* hoc uno verbo concludit: *Qui perseveraverit usque in finem, hic salvus erit.*

DISCURSUS XIV.

Rex Pharaon duo somnia videt, convocat augures suos, sed nullus potest illa interpretari præter Ioseph.

Post duos annos, inquit Scriptura, vidit *Pharaon* somnium. Putabat se stare super fluvium, de quo ascendebant septem boves pulchra & crassa nimis, & pascebantur in locis palustribus; alia quoque septem emergebant de flumine, fæda, confecta que macie, & pascebantur in ipsa amnis

ripa in locis virentibus, devoraveruntque eas quarum mira species & habitudo corporum erat. Expergesfactus Pharaon rursus dormivit, & vidit alterum somnium, septem spica pullulabant in culmo uno plene atque formosa: Alia quoque totidem spica tenues, & percussa uredine oriebantur, decorantes omnem priorum pulchritudinem. Evigilans Pharaon post quietem, & facto mane pavore perterritus, misit ad omnes conjectores Aegypti, cunctosque Sapientes, & accersitis narravit somnium, nec erat qui interpretaretur.

Hoc etiam postea fecit Nabuchodonosor Rex, cum vidisset somnium, sed vocavit tales sapientes qui interpretari somnium ipsius non possent, eos vero neglexit qui illud erant exposituri. In hoc excusari non potuit, qui sciebat in regno suo esse adolescentem Hebraum qui divinaret, nempe *Danielem* quem curaverat imbui omni scientia *Chaldaeorum*: Erat ergo unus è sapientibus, si talis erat, cur ergo non vocatur quo omnes accersebantur? Ratio est: Sapiens erat *Daniel*, sed pius & justus, reliqui Sapientes erant, sed *Chaldaei*, & sapientes secundum mundum, sic spernitur qui sapiens est secundum Deum, ideoque non fuit *Daniel* accersitus à rege. Nā regi non erat ignotus, ut qui mensa illius saepe ministraverat: An fortè procul aberat? morabat. in aula. An ignorabatur à *Chaldaeis* quod esset doctus & sapiens: ab ipsismet institutus fuerat? An ipsius Sapiaentia regi non innotuerat? didicerat illam rege jubente: Cur ergo, quæro rursus, cum reliquis omnibus sapientibus non advocatur ad somnium interpretandum? Quia religiosus erat, & non erat adulator: In cætibus autem ubi nihil curatur nisi mundana, non habent locum homines religiosi, sed admittuntur assentatores, ut loquantur placentia, sis quodcumque volueris, modo noveris adulari in mundo, omnia es, & ad omnia adhiberis, sed quia vera pietas nullo modo cum adulatione consistit, ideo pietas, probrique mores adulationi posthabentur. & ideo regimina passim grallis, ut loquimur, incedunt, & quotidie ad pejora volvuntur, quia non merita suorum spectant rectores, sed sordes & puerilitates sibi adulantium.

Sicut contigit *Babylone* cum *Nabuchodonosore* Rege, sic contigit in *Aegypto* cum *Pharaone*, convocavit omnes conjectores *Aegypti*, cunctosque sapientes. Cunctos advocavit? unde ergo nulla somnii illius interpretatio? Timeo ne à *Pharaone* aliquis sapientum sit prætermissus, sic est, non modo deerat aliquis, sed optimus deerat, & is tantum

tum accersitus non fuerat, qui solus accersiri debuerat, cæteris omissis: Ille enim solus somnium erat interpretaturus, quia non erat *Aegyptius* sed *Iudeus*, & verus *Israelita*, ac Dei cultor. Tanti est probum à cætu sapientum excludere, ut nullum evocasse putandus sit, qui cunctos vocavit, & solum *Iosephum* exclusit. Sed *Ioseph* non erat in aula: Ubi ergo erat qui optimus erat, si non erat in aula? erat in carcere. Quis hoc audiat sine horrore vel admiratione? omnes conjectores omnino, quin inepti sunt ad somnium interpretandum, non tantum in aula sunt; sed etiam in cubiculo regis, ille vero qui solus sapientiam habet & capacitatem ad illud interpretandum, non tantum extra aulam est, sed in carcere: Quid iniquius poterat fieri contra sapientiam conjunctam sanctitati? Hoc ipsum erat quod *Ioseph* detinebat in carcere procul ab aula, quia ipsius sanctitas odiosa erat improbitati aulicorum. Si virtutem amassent non dubito quin *Ioseph* primus, & ante omnes vocatus fuisset.

Itaque, inquit Scriptura, cum nullus ex omnibus qui vocati erant, somnium declarare posset. Tunc demum reminiscens *Pincernarum magister*, ait: *Confiteor peccatum meum*, exposuitque *Pharaoni* quomodo ipse cum magistro pistorum retrusus à rege in carcerem, etiam somnium habuissent, & adolescens quidam *Hebraus* illud sic explicasset ut eventus responderet prædictioni.

Tunc protinus, inquit Scriptura, ad regis imperium, e ductum de carcere *Ioseph* toronderunt, ac veste mutata, obtulerunt ei.

Patien-
tia.

Educitur *Ioseph* de carcere, ad regis imperium, inquit Scriptura, sed non sine imperio Dei qui cor *Pharaonis* regebat, suaque providentia sic omnia disposuerat ut *Pharao* somnium haberet, eaque occasione *Iosephum* carcere liberaret, qui illud interpretaretur. Manserat *Ioseph* duobus adhuc annis integris in carcere postquam liberatus fuerat *Pincerna*, sed cum tanta patientia, ac fortitudine animi, ut nihil eorum omitteret quæ spectabant ad ipsius officium servandi captivis, omnibus semper æquè benignus ac blandus, nunquam auditis conqueri quod *Pincerna* illius non meminisset, nunquam irasci contra ipsius ingratitude, nunquam despondens animum, quod jam spes omnis evanuisset aliquando se liberatum iri à vinculis, semper æquè lætus, & omnium tolerans ut prius, non mittebat ad aulam, ut *pincernam* sui memorem redderet, non inquirebat ab aliis an nihil de illo inaudiissent, sed sui securus, totum nego-

negotium permittebat Deo: voluit tandem Deus tantam tamque diuturnam patientiam coronare, adeoque ejus dispositione effectum est ut *Ioseph* è carcere educeretur.

Hoc est quod ait *Sapiens* cap. 10. *Certamen forte dedit illi ut vinceret, & venditum non dereliquit, sed à peccatoribus liberavit eum, descenditque cum illo in forream, & in vinculis non dereliquit illum, donec afferret illi sceptrum regni.*

Sic etiam ait *David* de se *Psal.* 39. *Expectans expectavi dominum cum magna patientia inter miseras, tandem, intendit mihi, & eduxit me de lacu miseria, & statuit supra petram pedes meos.*

Unde verum est quod quidam Scriptor ait: Omnis felicitatis fons est patientia, quia illa vel in hac, vel in altera vita, inter omnes virtutes potissimum coronatur.

Quando nam filii *Israel*, reversi fuissent cum opimis spoliis victoribusque, ad terram promissionis fluentem lacte & melle, nisi duram servitutem ac captivitatem sustinuissent in *Aegypto*? tunc enim, inquit Scriptura, *Deus liberavit eos* cum audiret gemitus eorum; debent ergo *Israelitæ* suæ patientiæ quod triumpharint de *Pharaone* cum toto exercitu suo submerso in mari, quod vicerint tot reges, ceciderint *Amalecitas*, *Moabitas*, *Gergesæos*, tot urbes expugnaverint, & per tot triumphos intrarint in terram omnium deliciarum: Nisi enim eos *Phara* oppressisset, ejusque tyrannidem patienter sustinuissent, forte ad hanc usque diem morarentur alibi in deserto, mansissentque ignoti. Tanta est felicitatis cum calamitate conjunctio, ut omen felicitatis futuræ sit præsens calamitas fortiter tolerata.

Propterea noluit *Deus Moysen* mittere in *Aegyptum*, ut legati munerere apud regem fungeretur, nisi prius probasset ejus patientiam. Illam enim manum, tot prodigia in *Aegypto* patraturam voluit fieri prius leprosam: *Mitte*, inquit illi, *manum tuam in sinum tuum, quam cum misisset protulit leprosam*: Illam virgam instrumentum tot mirabilium voluit prius verti in anguem, eumque à *Moyse* apprehendi: Tunc ait illi: *Vade jam in Aegyptum, quia Deum Pharaonis constitui te.* Ergo patientia ac calamitas homines similes Deo facit.

Audite nunc quomodo *Deus* consoletur eos qui in tribulatione patientes sunt, per *Isaiam* Prophetam cap. 51. *Elevare, elevare, inquit, conurge Jerusalem, quæ bibisti de manu Domini calicem iræ ejus, usque ad fundam calicis bibisti & potasti usque ad fauces.* Hic vides quod *Jerusalem* libenter

libenter calicem illum bibisset, quandoquidem illum biberat usque ad fundum imo fæces ipsas, in signum gustus quem habuerat in suis miseriis, quas Deus ita describit: *Non est qui sustentet te ex omnibus filiis quos genuisti, non est qui apprehendat manum tuam ex omnibus filiis quos enutrivisti, quis contristabitur super te & vastitas, & contritio, fæces, & gladius, quis consolabitur te & filii tui projecti sunt, dormierunt in capite omnium viarum.* Idcirco, audi hoc pauperula: *Hec dicit Dominus Deus tuus: Ecce tuli de manu tua calicem non adjiciam, ut bibas illum ultra, ego consolabor te, ego vedimam te &c.*

Sed parum est patientiam esse fontem felicitatis temporalis, etiam fons est æterna: Sic enim me docet *D. Iacobus cap. 1. Beatus, inquit, vir, qui suffert tentationem, quoniam cum probatus fuerit, accipiet coronam vitæ.*

Non absque ratione dicit hic Apostolus quod patiens sit accepturus coronam, quare quia *patientia, inquit, opus perfectum habet*, quid hoc est opus perfectum quod cæteris virtutibus culmen imponat: Quoties vidistis domos ædificari, quibus perfectis, & tecto imposito, coronantur, sic patientia quia totum opus virtutum perficit, sola dicitur coronari in cælis, propterea à *Petro Damiano epist. 31. Regina virtutum appellatur, quia omnium vitiorum victoriam tribuit.* Non quod in se major sit multis aliis virtutibus, majores enim sunt illa fides, spes, charitas, sed quia fortiora certamina sustinet, adeoque præstantiores victorias refert: Videor mihi videre sanctum hominem, vel martyrem procedentem in cælum, omnia ipsius opera, omnesque virtutes, inquit *Joannes*, illum sequuntur. Sequitur humilitas ut omnium aliarum virtutum fundamentum, sequitur liberalitas ut victrix avaritiæ, sequitur castitas ut victrix concupiscentiæ, sequitur temperantia ut victrix gulæ, sequitur amor erga proximum ut victor invidiæ, sequitur mansuetudo ut victrix iræ, sequitur fervor ut victor acediæ, sequitur fides ut victor infidelitatis, spes ut victrix desperationis, charitas, ut virtus quæ cæteras omnes virtutes, in se complexa, omnes fovit, adauxit; ducunt hominem in cælum, non tamen dicit de illis Scriptura quod coronentur, sed ubi advenit patientia inquit *D. Bernardinus*, illa sola dicitur coronari, quia illa sola omnes alias virtutes sua fortitudine ac magnimitate defendit ac sustentavit, juxta illud *Anselmi in Apoc.* sicut fides omnium virtutum fundamentum est, sic patientia sustentaculum: *Illam sustinet primos impetus eorum omnium*

nium quæ nobis aduersantur in vita, ut enim quis inter injurias non succumbat, patientia opus est, ut quis fortiter ferat jacturam honorum, patientia opus est, ut quis tentationes diaboli vincat, patientia opus est, ut quis pugnet contra tot hujus vitæ miseras, patientia opus est, ut quis tædia molestiasque ferat conjugii patientia opus est, ut quis frangat vires concupiscentiæ, patientia opus est, denique nullæ possunt esse victoriæ, nulli triumphi, absque patientia: Merito ergo sola patientia dicitur coronari. Hoc tandem est quod dicit Apostolus *Jacobus*: Beatus vir qui patiens est quoniam accipiet coronam vitæ æternæ.

Hoc idem ubique clamat & ostendit Scriptura *Apoc. cap. 2.* scribit *Ioannes* Episcopo *Smyrne*: Scio tribulationem tuam, nihil horum times quæ passurus es, habebis plures tribulationes, sed esto fidelis usque ad mortem, & dabo tibi coronam vitæ. Rursum ad Episcopum *Philadelphæ* sic scribit *cap. 3.* Ego dilexi te quoniam seruasti verbum patientiæ meæ, tene quod habes, ut nemo accipiat coronam tuam, quæ tibi propter patientiam parata est, hanc si amittas, amittis coronam.

De martyribus semper & propriè dicitur quod coronentur in cælis propter quam causam; propter patientiam in tormentis, verum ut ait *Eusebius epist. ad Damas.* Duplex martyrium est, unum succumbere gladiis impiorum, alterum in infirmitatibus & aduersitatibus in animo patientiam custodire; Ergo sicut martyres qui pro *Christo* moriuntur inter tormenta, ideo dicuntur coronari in cælis, sic illi qui patientes sunt inter aduersa, eandem coronam, juxta *Eusebium*, merentur: Nam sicut mori pro *Christo* opus est quod nullum præstantius, sic patientia tam habet perfectum opus ut totam fabricam omnium virtutum perficiat.

Quod *Christus* ipse ostendit *Matth. cap. 3.* ubi recenset octo beatitudines: Primus autem locus qui habetur honorabilior, datur patientiæ: Beati, inquit: *Pauperes, quoniam ipsorum est regnum celorum.* Postremus etiam locus patientiæ datur. *Beati qui persecutionem patiuntur &c.* ubi *S. Thomas* in *cap. 2. Matth.* Hanc habet animadversionem: Primus lapis, inquit, super quem ut fundamentum, perfectio construitur, ex ordinatione *Christi*, patientia est, ideo ne quis dubitaret, an ipsa sit omnium aliarum virtutum complementum, non solum eandem primo loco posuit, verum etiam postremo, in medio vero virtutes alias posuit tanquam in patientiæ virtute conclusas.

M

Quid

Quid ergo mirum si Scriptura, præsertim *Paulus*; toties clament, patientes estote, patientia necessaria est, ut sicut *Christus* patientia sua meruit coronam gloriæ, sic vos, patiendo simul cum illo, conregnetis, & coronemini.

Cum jam productus esset *Ioseph* è carcere bene tonsus, & indutus veste nitidior, venit ad *Pharaonem*, qui illum sic allocutus est: *Vidi somnia, nec est qui edisserat, quæ audiui te sapientissimè conijcere. Respondit Ioseph: Absque me Deus respondebit prospera Pharaoni. Narravit ergo Pharaon quod viderat.*

Tunc *Ioseph* illa explicavit hoc modo: *Septem boves pulchra, inquit, & septem spica plena quas vidisti in somno, septem ubertatis anni sunt; Septem quoque boves tenues atque macilentæ quæ ascenderunt post eas, & septem spica tenues & vento uente percussæ, septem anni ventura sunt famis qui hoc ordine complebuntur: Septem anni venient fertilitatis magna in universa terra Ægypti, quos sequentur septem anni alii tanta sterilitatis, ut oblivioni tradatur cuncta retro abundantia, consumptura est enim fames omnem terram.*

His dictis, nunc ergo, inquit, provideat Rex virum sapientem & industrium, & præficiat eum terra Ægypti, qui constituat præpositos per cunctas regiones, & quintam partem fructuum per septem annos fertilitatis qui nunc futuri sunt, congreget in horrea, & omne frumentum sub Pharaonis potestate condatur, serveturque in urbibus, & præparetur futura septem annorum fami, & non consumetur terra inopiâ.

Ioseph, inquit Scriptura, erat tunc triginta tantum annorum, cum hoc consilium daret; communis opinio est, & experientia patet, consilium esse in senibus, quia plura legerunt, viderunt, audiverunt, & experti sunt: sed profecto hoc *Ioseph* consilium huiusmodi fuit ut à nullo seniore prudentius, nec solidius, nec sinceriori expectari posset.

Notandum in primis, quod procul dubio hic adfuerit Præfectus generalis rei frumentariæ & annonæ per totam Provinciam: Cur ergo non dixit *Ioseph*: Imperet Rex isti præfecto ut quintam segetum partem seponat, condatque? sed novum præficiendum suadet, quod videbatur cedere in notam prioris. Non noverat *Ioseph* adulari, ideoque probè sciebat aliquando ejusmodi à regibus statui, qui res publicas bene regant quando secunda sunt tempora, adversis vero non ita: Idcirco suadet novum creari, quamvis alter adesset, & ægre ferret, forte enim ad id officii promotus fuerat vel ob so-

lam nobilitatem, vel ob empta aulicorum suffragia, vel ob initam
 affectationibus gratiam, de cætero non satis capacem ad difficile
 illud munus obeundum quod *Josephus* suadebat.

2. Requirit ad hoc, virum sapientem & industrium; nobilis an igno-
 bilis, conterraneus an exterus, amicus, an ignotus, consanguineus,
 an non, sit præficiendus, hoc *Josephus* non curat, modo prudens sit &
 industrius, felicissimè reget.

3. Non vult ut Rex hoc faciat per se, sed per virum prudentem.
 Nihil enim agitur quando à superioribus omnia aguntur. Debet
 quidem superior, quisquis is est, omnia scire, omnes audire, & dili-
 gere illos qui illum juvent, sed tamen per se non omnia facere: Si
 enim v. g. paterfamilias hoc faceret, plus damni adferret familiæ
 quam commodi. Propterea quidam paterfamilias irridetur à quo-
 dam Poëta, qui relicta domo ac conjuge insecutus erat filium fugi-
 tivum, monuitque ut sibi caveret, ne dum tertium foris filium que-
 rit, quartum domi reperiat, matre certa, patre incerto. Ut enim ca-
 put non ambulat, nec scribit, sed manus pedesque ad hoc delegati;
 sic non est superioris omnia per se obire officia, nec principis est vi-
 sitare popinas, caveas, officinas, telonia: Quamvis enim multa e-
 mendarer adventu suo, tamen non est tanti ut rebus tam exiguis
 sese immisceat.

4. Consilium illius fuit sine ullo malo affectu, nihil de suis pro-
 priis rebus immiscuit, non accusavit fratres suos, non herum suum
Putipharem, nor ejus uxorem, contra quos jure multa potuisset di-
 cere in patrocinium suæ innocentia: His omnibus omissis statim
 venit ad rem, privata enim publicis cedere debent: Si ergo perso-
 nam publicam agis, exue privatam. Ingrederis curiam, ad curia: li-
 men oportet te relinquere affectus privatos aut pravos, inclinare
 in neutram partem potest senator, sed stare pro æquitate. Quisquis
 aliter facit, non potest non dare pessimum consilium. *Aristoteles* &
Cicero aiunt tyrannidem esse rempublicam administrare tantum in
 commodum proprium: Et tamen quam graviter, & à quam multis
 in hac re peccatur, quando publicis consiliis miscentur privati affe-
 ctus, & publica commoda propriis postponuntur: ubi affectus im-
 perat, exulat virtus, & cum ea omne honestum. Hinc fit ut nihil
 velocius sit nostro affectu ad promovendos nostros propinquos si-
 mereantur, nihil tardiùs ad illos plectendos, si peccent: Minimos
 abjectosque severè judicamus, magnos liberè insanire & debac-
 chari

chari p̄mittimus, quia affectu proprio ducimur, non virtute ā
liena.

Hoc affectu videtur aliquando correptus etiam *David*, dicit enim *Psal. 106.* quod interficeret omnes peccatores terræ, & disperderet de civitate Domini omnes operantes iniquitatem. Interea ex amore parcebat suis; hinc in ipsius regia exundavêre flagitia, libido, ambitio, mendacium, incendia, proditioes, homicidia: Hinc *Ioab* dux exercitus occidit *Abnerum* se justiore, ideo *Amnon* sororem suam oppressit, ideo fratrem jugulavit *Abſalon*, ideo patri rebellabat *Adonias*, ideo *David* ipse contra se filium tueri potuit, nec *Abſalonem* eripere gladiis *Ioab*: Interficiebantur peccatores passim per urbem, sed in ædibus regis purpura donabantur scelesti.

Amor proprius, aut propria comoda omne sanum consilium, iudiciumque rectum evertunt. Cum primum regnare coepit *Salomon*, venerunt duæ ad illum mulieres mutuo litem moturæ: Admisit illas *Salomon*, qui tunc aliud nihil spectabat quam bonum publicum nondum corruptus: Sed miror illas intromissas fuisse ab aulicis, non enim erant nobiles, non divites, sed viles meretrices, O probrum! his patent p̄ortæ, hæc admittuntur: Interea quot fortè viduæ, si maturius advenissent, inauditæ ad vesperam erant reditura, quod non regis vitio, qui tunc optimus erat, accidisset, sed aulicorum, qui aliquando plus ex infano amore feminis favent quæ eleganter norunt cantare, quam iis quæ præ miserâ plorant: Sic auditus facilis est in magnas ædes, non optimis, non miseris, sed gratiosis: iique non raro nobis plus placent, quibus displicet Deus.

Longè aliter *Ioseph* nihil spectat quod suum est, hoc unum agit ut bene sit aliis, & consulit regi ut consulat regno, iudicatque aliquem præficiendum non qui sit ejus amicus, non qui propinquus, non qui gratior regi, sed quemcumque, modo sit vir prudens atque industrius.

Denique syncerum fuit ejus consilium, quia sine ullo affectu inordinato erga alios, sine ullo amore erga seipsum; non enim aucupatus est gratiam regis, sed dixit prout res erat, non involvebat silentio quæ erant dicenda, non effutiebatur quæ erant silenda, non appendebat velum veritati ne cerneretur, contra quam plurimi in ejusmodi occasionibus faciunt, qui nihil aliud propositum habent quam non displicere, non offendere, hoc solum norunt dicere quod placet, & gratum auditu est, quidquid triste est, declinant, & aiunt,

non

non est ad rem, est extra propositum; vel, non est opus, inquit, ut ego hoc primus dicam, dicent alii, quorum magis interest quam mea: Nec res tanti momenti est, si aliquid erroris committatur. Nec raro fit ut alter alteri rem narret magni momenti quæ ad superiores deferenda foret, sed narrator tantum silentium alteri imponit, ut si ista inquit, deferre vis, jurabo, ac negabo hæc à me tibi dicta. Hoc denique similibus assentatorum propositum est veritatem opprimere, neminem offendere, omnibus placere ne excidant gratia. Sic liberè peccatur & in aulis, & in familiis, & in aliis communitatibus, dum propter unius alteriusve assentationem, culpa impingitur innocentibus, & optimi patiuntur, pessimi vero ac nullius virtutis homines promoventur. Verum enim vero, sincerè agentibus ac consulentibus numquam deerit Deus: Aut enim, ut sapius contigit, divino suo iudicio permittet ut similes assentatores gratia excidant, aut quos deprimere volebant, emergant, uti *Iosepho* contigisse modo videbimus.

DISCURSUS XV.

Ioseph à Pharaone constituitur Prorex Ægypti.

DEderat consilium *Ioseph Pharaoni: Et placuit*, inquit Scriptura, *Pharaoni consilium & cunctis ministris ejus.*

Hoc rarum quod in tanta multitudine aulicorum, ad honores semper majores aspirantium, invidorum, politicorum, non tantum regi, sed etiam omnibus ejus ministris consilium *Iosephi* placuerit: Verum est enim illud Proverbium: quot capita, tot sententiae. Propterea res admodum rara atque difficilis ut plures simul congregati in sensu conveniant, rariùs, si omnes, nullo excepto, cum enim vix duo reperiantur qui sint ejusdem humoris, & quisque sibi plus sapere videatur quam alius, opus foret ut homines tantum unum caput haberent ut omnes in unam eandemque rem consentirent. Propterea rarissimum est quod omnibus *Pharaonis* principibus placuerit consilium *Ioseph*, tanto magis, quod omnes essent nati *Ægyptii*, & *Ioseph* homo exterus, multi procul dubio seniores, & *Ioseph* non esset nisi juvenis triginta annorum, multi variis magnis muneribus functi, *Ioseph* recenter eductus è carcere,

M 3

multi